

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Égész évre 10 k. — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " " "
Egy órára 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Negyedéves példányokért 5 kr. Nagyobb terjedelmű hirdetésekért külön megbeszélés szükséges. A hirdetések a kiadás napján kerülnek fel. Helyi hirdetésekért külön megbeszélés szükséges.

Márczius idusa.

Felhívás író- és művész társaimhoz!

Szabadságharcunk 50 éves fordulóját készül megünnepelni a nemzet. Bizonyára fog rá találni módot, a mellyel kegyeletét kifejezze. 50 esztendő óta mindig megemlékeztünk márczius 15-éről, a mely napon egy lelkes csoport, élén Petőfi Sándorral, kinyomatta a 12 pesti pontot: Mit kíván a magyar nemzet?

Ez a nap a gondolatszabadság, a népszabadság és a földszabadság napja.

E napnak fénykörén Petőfi Sándor alakja sugárzik felénk.

Az általa szerkesztett 12 pont kívánalma ma már a korona által szentesített törvény, a melynek legelső öre maga a király.

Petőfi Sándor az írók, művészek fejedelme.

A mi fejedelmünk.

Tegyük mi írók, művészek magunkévá e napot s ünnepeljük meg 50 éves fordulóját alkalmából a szokottnál fényesebben.

Petőfi szelleme legyen ez ünnep vezérszavaként.

Petőfi napját, a népszabadság napját nem ünnepelhetjük masként, mint magával a néppel. Ha részt vesz bánatunkban, részesítsük ünnepünkben is. Ünnepeljen már a nép is, ne csak mindig az úr.

Rendezzünk egy óriási ünnepélyt a Rákoson vagy a Kelenföldön, hívjuk meg reá vendégül a magyar népet. Gyűljön össze hazánk minden részéből egy-egy csoport, a mely vidékét képviselje az ő színe, változatos, festői viseletében, gyalog, szekéren, lóháton, minden vidék az ő szokása szerint. Képzeltetni-e ennél szebbet, festőiebbet, mint Magyarország különböző típusait, népviseletét egybegyűlve látni.

Hívjuk meg nemzetiség- és vallás-külömbőség nélkül hazánk minden vidékét, gyűjtsük őket egy taborba. S vezessük végig a fővárosra.

Vezesse őket Petőfi alakja, a ki a szabadság zászlaját lobogtatja kezében. Kövesse ezt a nép, a magyar nemzet, a melyért ő dalolt s a melyért a szabadságharcz vívatott.

Vonuljanak fel az ezüstgombos, sástollas komáromi szekeresgazdák, a majdnem zordonan festői barna kunok rókatorkos mentéikben, a hortobágyi gulyások, deli csikósok ficzkandozó lovaikkal. Lássuk hazánk sok tarka népét! Lássuk a szép sugar hajdon leányokat, gömbölyű magyar menyecskéket tarka vigánokban, csipkés ingvállaikkal, jöjjenek aranypénzes nyakkal a szép oláh fáták

ringó termetükkel, ökrös, bivalyos szekéren, vagy férfimódon lóháton ülve, kísérve a havasi mőczok szálas alakjai által, a székelyek az ő mokány hegyi lovaikkal, Baranya czifra népe, a selyemviganós Dárda és Sıklós, az Ormányság hófőhér patyolatban, a kihimzett dolmányu, hasított pendelű sokaczkok, a szíronnyal kivarrott ködmönű, himzett ingvállu felvidék stb., a különböző vidékek érdekes járművei, paraszt fogatok, bivalyos szekerek stb. Kísérje minden csoportot az ő zenéje, az oláh pásztor fujja az ő bánatos havasi kürtjét, zengjen a svábok rézmuzsikája, keseregjen a tót duda és a magyarnak huzza a kesergőt a cigány.

S vonuljon végig fővárosunkon az egész tábor. Ebben öröme telnek résztvevőknek, nézőnek egyaránt, s örök szép emléke maradna mindenkinek a királytól kezdve az utolsó emberig.

Lássuk már egyszer országunk népeit egybegyűjtve, lássuk viseletét, iparát s ne csak a kiállítás hideg szekrényei-nek fogasain, hanem deli termeteikre akasztva. Hadd lássa az ország, lássa a király, milyen szép népe van, lássuk meg őket egyszer ünneplő-ruhában, akkor jobban megbecsüljük, jobban meg is szereljük őket.

Kövesse őket, mint a népszabadság legelső harcossza, a sajtószabadság szekere, — utánuk jöjjen a 48-as honvédek csoportja, mint kik vérüket ontották érte, — azután a művészeket, ipar, kereskedelem stb. díszszekerei, emblemmakkal fejezve ki a szabadság nyomában felvirult művelődést.

Vonuljon végig együtt az egész összegyűlt tábor a fővárosra, vonuljon el a királyi vár előtt, hogy lássa népét a király, s hogy lássa a nép a magyar királyt. Azután a vérmézőn megállva, tartsunk ott állomást, ott fogjon kezét egymással ur és a nép, s minden nemzetiségű néppel együtt adjunk hálát az Istennek, hogy:

Annyi balszerencse közt s oly sok viszály után,
Még foggya bár, de törve nem, él nemzet e hazán.

Szolgáljon ott áldozatot az Urnak minden vallás felkent papja, adjon hálát Istennek mindenki a maga vallása szerint, minden vallás papja áldja meg az egybegyűlt népet, mely ott igazán az egész magyar nemzetet fogja képviselni, és az országos »Te Deum« után zendüljön meg Isten szabad ege alatt és a tömjénfüsttel együtt szálljon fel égig ezerek és ezerek ajkáról: Kölcsey örök szép Hymnusa.

Fordítsuk le e dalt németre, oláhra, tótra, rácra, hadd énekelhess az minden ajku nép együtt velünk, az Isten

minden nyelven megérti s bizonyára lesz itt e földön fogantatja, ha kezét fog velünk a rác, oláh, német, a tót és a magyarral együtt dalolja:

Isten áldd meg a magyart!

Azután vonuljunk el a városháza előtt, ahol 50 év előtt Rottenbiller polgármester kijelentette az erkélyről, hogy a főváros magáévá teszi a 12 pontban foglalt kívánságokat.

Végezzük ott, ahol a nemzet ujjá ébredése kezdetét vette, vonuljunk a nemzeti muzeum elé.

A muzeum falai verték vissza 50 év előtt a lelkes hangok hullámaint visszhangozzák most 50 év múlva ugyanazon falak a nemzet örömrivalgását.

Kérjük fel azokat, akik még élnek a nagynapok szónokai közül — s ugyanott azok akkor lelkesítették a nemzetet — beszéljenek most 50 esztendő múlva a nemzethez újra.

Azután taborba szállva, örüljön egymásnak az ur és a nép — végződjék az egész egy hatalmas népmulatsággal.

Létrehozni ezt nem lenne nehéz. Ha a vidék e tervet magáévá teszi, alakítson akkor minden megye egy bizottságot, szedje össze a legcsinosabb menyecskéket, leányokat, a legdelibb férfiakat — a megyéjükben divó érdekesebb parasztfogatókat, — szervezve a népcsoportot, s érintkezésbe lépve az e célra alakulandó központi bizottsággal, gondoskodjék felszállításukról. S hogy ez se essen a megyék terhére, megkönnyíthetné az ideszállítását a magyar kormány mérsékelt áru vasuti jegyek engedélyezésével. Az utazás, valamint az itt tartózkodás költségeit a központi bizottságnak nem kerülne nagy fáradságába megszerezni. Nem kétlem, hogy a főváros örömmel engedélyezné a tribune jogot a város azon részén, a hol a menet elhaladna: oly módon, hogy a nép utazására, élelmezésére, barakk-szállások istálló felállítására stb. fordítandó költségek a tribune-jegyek díjaiból fedeztetnének.

Ily módon minden megerőltetés nélkül rendezhetnénk olyan menetet, a mely érdekesebb, tekintettel a népviseletre, melyben hazánk még mindig igen gazdag, Európa egyetlen művelt állama sem tudna felmutatni.

Eltelkintve ezen menetnek érdekes hatásától azon számtalan érv közül, a melyek mellette szólnának, csak kettőről akarok még megemlékezni.

Egy az, hogy a népviseletnek ilyen bemutatása és dédelgetése talán lenne némi conserváló hatással a mind-

inkább pusztuló népviseletre és népiparra.

Az egyszerű nép azt látva, hogy a városok lakói, akiket ő okosabbnak gondol, másféle ruhában járnak, szegyenelni kezdi az ő eredeti gunyáját és iparkodik azt módos-abbal felcserélni. Ez pedig nagy baj, nemzetgazdászati de különösen erkölcsi szempontból is, mert a nép ruházatának az eredetiségét elvesztve, azzal együtt erkölcsének eredeti tisztaságát is veszteni szokta.

Még fontosabb érv a nemzetiségi kérdés.

Ha nem oldjuk is meg egy ünneppel, az igaz; de hogy a különböző nemzetiségekre igen jó hatással lenne, az bizonyos. Sok apró dologban nyilatkozó jóakarát nagy ügyeket vitt már dülöre.

Hozzuk fel a különböző nemzetiségű népeinket, vegyenek részt a mi nagy ünnepünkön, s mondják el otthon, mit tapasztaltak.

A magyar faj mindeztideig inkább presztízsével, mint erejével uralkodott a többi népek felett. Lássák meg most is, mire ment a magyar 1000 esztendő óta. Lássák a magyarnak fényét, hatalmát, dicső fővárosát s vigyék hírül az otthon valóknak.

Fogadjuk őket szívesen, hiszen a mi országunk hű népei ők, vendégeljük meg fényesen, hogy mondják el otthon, hogy a mikor ünnepet ül a nemzet, keblére öleli akkor a népet az ur, keblére öleli az idegenajkút a magyar.

Vigye hírül az ország minden részére, hogy nincs idegen egy sem ez országban, testvéreül tekint mind egyiket a magyar, s a mint ők osztottak velünk bánatunkban, úgy osztozzunk mi velük örömeinkben.

Mutassunk be egy második népvándorlást, mint a hogy bevándorolt a nemzet hadseregei élén asszonyaival gyermekeivel, hogy országot, helyet foglaljon magának a világrészben, egy ezredév után, megbékülve az itt lakó népekkel, most azokkal együtt jelenti be Európának, hogy országuk helyet akar foglalni a műveltség és előrehaladás világában.

Mutassuk meg a világnak, hogy a mint védte az uralkodó elem, a magyar, e hon lakói életét, hitét, s a mint a kiküzdött szabadság áldásait minden népeire egyaránt arasztotta, úgy egyaránt részesíti őket ünnepében is.

Örüljön a magyarok ünnepén minden nap, a mely e hon határain belül lakik és vigyék hírül mindenfelé, hogy:

«A hol a magyarok laknak,
Ott a többi népek is vigadnak».

Budapest, október havában.

Feszty Árpád.

BELFÖLD.

Kitüntetett miniszterek Mint a hivatalos lap vasárnapi száma közli, a király Jospovich Imre, Erdély Sándor és Lukács László minisztereknek a vaskoronarend első osztályát adományozta. Az erről szóló királyi kézirat a következőleg hangzik:

Szeméyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán Jospovich Imre horvat-

szlavyon-dalmátországi miniszternek, Erdély Sándor igazságügyi miniszternek és Lukács László pénzügyminiszternek, kiváló szolgálataik elismeréséül első osztályú vaskorona-rendem díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1897. évi okt. hó 21. Ferencz József s. k.

Baró Josika Sámuel s. k.

A magyar miniszterek kitüntetése tárgyában a következőket írja a N. Fr. Presse hetfői esti lapja:

A legfelsőbb elhatározás, amellyel a magyar miniszterek érdemeik elismeréséül rendjeleket kaptak, 21-éről kelt amely napon a magyar képviselőház váratlanul, rövid vita után megszavazta a kiegyezési provizóriumot. Budapesti politikai körökben ezt úgy fogják fel, mint a kiegyezési provizórium gyors elintézéséért a kabinetnek juttatott elismerést.

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában. Ebenhoch képviselő lapja, a Linzer Tagblatt bécsi leveleiben azt írja, hogy a provizóriumnak meglesz a többsége s hogy az a német obstrukció dacára létre is jön — A képviselőház elnökségének az új ülésnek alkalmából ma kellett volna a császárnál tisztelegni. Mivel azonban ő felsége meghosszabította a budapesti tartózkodását, a kihallgatás később lesz meg.

A francia és német deakok barátsága. A bordeuxi egyetem rectora levélben felkereste a berlini egyetem rectorát, vajjon hallgatói nem volnának-e hajlandók a franciaia egyetemi hallgatókkal allandó levelezésbe lépni. A berlini rector felhívására eddig már 11 hallgató jelentkezett.

A brüsszeli kiállítás berekesztése. dr. Návay Aladár min. tanácsos a magyarországi kiállítók csoportjának kormánybiztosa Budapestre érkezett. A kiállítók mint értesülünk, legközelebb küldöttségileg felkeresik Návayt, hogy köszönetüknek és hálájuknak kifejezést adjanak.

Dunamelléki Egyházkerületi közgyűlés.

A dunamelléki ev. ref. egyházkerület közgyűlése szombaton kezdődött meg a Lónyai utcai ref. főgymnázium dísztermében Szász Károly püspök és (Tisza Lajos gróf betegsége következtében) Degenfeld Lajos gróf mint legidősebb egyházmegyei gondnok kettős elnökléte alatt.

A közgyűlés főjegyzője Szilády Áron volt.

Ott voltak az egyházi és világi méltóságok közül a következők: Szász Károly ev. ref. püspök, Degenfeld Lajos gróf. egyházmegyei h. főgondnok, Szilády Áron főjegyző, Baksay Sándor kun-szent-miklósi ref. lelkes; a kiváló író, Szilassy Aladár, pénzügyi bíró, Teleky József gróf, Adam András kir. táblai bíró, Karap Eerenz tanácsbíró, Arany László Hajós József gondnok stb.

Szász Károly gondolatokban gazdag, költői szárnyalású imája nyitotta meg a közgyűlést, Áldást kívánt a hazára, a magát nemzetével azonosított királyra, k csak az imént oly lelkesültséget gyújtott a jó magyar szívekben az által, hogy történelme legdicsőbb alakjainak megőrkítésére alkalmat és fonséges példát ad a nemzetnek, Áldást kívánt még az egész uralkodói házra s a hazra összes egyházára.

Ima után Degenfeld Lajos gróf világi elnök a közgyűlést megnyitván, felolvasták az egyházbírói választásról szóló jegyzőkönyvet, mely szerint egyházi tanácsbírákka megválasztottak: Adam Gerzson, a nagykőrösi főgymnázium igazgatója és Toth Gábor szabadszállási lelkes; világi ajegyzőkké pedig: Nyeviczkey Antal kir. táblai bíró és dr. Kovács Pál, a kecskeméti jogakadémia igazgatója, kik az e kút a közgyűlés színe előtt letettek és egyszersmind az irányukban nyilvánított bizalomert emelkedett szavakkal nyilvánítottak köszönetüket.

A gyűlés fő tárgya Szász Károly püspök évi jelentése volt, melyben először is ő felségének ismeretes elhatározásáról emlékezett meg lelkes szavakkal.

Azután indítványozza és kéri a közgyűlést, hogy ő felsége szeptember hó 25-én kibocsátott és a miniszterelnökhöz intézett leiretáért az egyházkerület is hódoló feliratban fejezze ki legőszintébb hálája érzelmeit.

Ezt a közgyűlés zajos éljenzések és egyértelmű lelkesedés között elfogadván, Szilády Áron főjegyző felolvasta az általa már eleve elkészített feliratot.

A közgyűlés e felirat mindenik pontjánál örömeinek helyeslésének kifejezést adván, az egyhangulag elfogadta s egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni rendelte. Az előkészeget annak díszes kiállítására iránt való intézkedésre és majdan a legfelsőbb helyen leendő átnyújtásra felkérte.

Ez intézkedések után folytatta Szász Károly évi jelentésének felolvasását, előadván a tapasztalatokat, a melyek az új egyházpolitikai törvények életbelépése tekintetében láthatók s a melyek a felekezeti köztársasági viszonyra és a felekezeti külsőre vonatkoznak. Szerinte fordulnak elő sajnós jelenségek szerte a kerületben, különösen Branyamegyében és több felekezeti külsőnek nyilvánítják magukat, de ennek oka nem az egyházpolitikai törvényekben keresendő hanem az egyházak és a gyülekezetek anyagi kedvezőtlen helyzetében, mert úgy áll a dolog, mintha azok szívükben fordultak volna el az egyháztól, hanem azért, mert szinté roskadoznak a terhek alatt. És mivel a főbaj e szegénységben, továbbá az egyházi adózás aránytalan voltában különösen a lukmarendszerben hogy t. i. igen sok helyen terményekben fizetik a gyűkezetek a lelkészt, keresendő azért a legfőbb és legelső teendő ezeknek rendezése. Azért szükségesnek tartja az államsegély igénybevétele, de mivel az államtól sokat lehet várni, de mindent követelni nem tekintetben azt óhajta alapul venni, hogy amaz egyházaknál, hol a lelkési fizetés nem üti meg a 800 forintot, az egyelőre 600 frt 10 év alatt pedig állami segéllyel 800 frt minimumra emeltessék.

De föltétlenül helytelenít és elítél minden olyan törekvést, amely az egyházpolitikai törvények ellen irányul, már csak azért is, mert így a vallás és lelkiismereti szabadság útján halad előre, mely a reformált egyházak minden időben életelő eleme volt s különösen nem talál szavakat ama fegyverek elütésére, melylyel a protestáns egyház elemei harsognak, mivel azok a fegyverek sem csak a protestáns egyház szellemével össze nem illevek.

Következett ezután a lelkész képesítő vizsgálatott tett ijáknak a gyűlés előtt való megjelenése, hol őket a püspök ünnepélyesen kibocátotta s felhatalmazta atyai szavai kíséretében minden lelkesi teendő teljesítésére. Egyszersmind kimondották, hogy a holnap délelőtti istentisztelet alkalmával történik meg az erre jelentkezett 8, már megválasztott rendes lelkes ünnepélyes felavatása, kik közül az ünnepi szónoklatot Fargely Antal, a budapesti gyűjtőfogház lelkesje fogja tartani.

Végül az elnök megemlékezőn az év halottairól s megállapítva az egyes bizottságok ülésének idejét, a közgyűlés folytatását hételőre halasztották.

A dunamelléki ev. ref. egyházkerület ma délelőtti folytatott közgyűlését Degenfeld Lajos gróf és Szász Károly püspök elnökléte aatt. Az ülésen jelen volt Szilády Dezső a képviselőház elnöke s. Mindenekelőtt az utolsó évben érkezett kultuszminiszteri leiratokat mutatták be, melyek mind folyó iskolai ügyekre vonatkoznak. Ezután Szűcs Farkas tanár, a főiskolai bizottság előadója referált, A kecskeméti akadémia új szabályzatát mutatta be mindenekelőtt s azt rövid vita után elfogadták.

A Csontos-lapból két ntázási ösztöndíjat utaltak ki két segédlelkésznek. Hamyr István teológiai segédtanár letette a tanári

vizsgát, a közgyűlés megválasztotta teológiai rendes tanárnak, folyó évben ugyan csak 1200 forint fizetés és 600 forint lakbérrel, de ez a jövő iskolai évtől kezdve már 1600 forint fizetés és 600 forint lakbérre emelkedik. A teológiai akadémia nagy könyvtárára vonatkozólag Ballagi Aladár azt az indítványt teszi, hogy annak duplumait engedjék át az alapítandó fővárosi könyvtárak, hogy így legyen alkalma a nagy nyilvánosságnak belemerülni abba a közkincsbe, mely az ev. ref. egyház, és a magyarság nagy szabadsági harcáiról engedjen.

Már az 1650. évben kiküldötte az egyház négy tagját adományok gyűjtésére, kik 1651. január végén több mint 400 forinttal szarmoltak be Várad, Debreczen és Göncz körüli utjak eredményeként. A »meltóságok« fejedelmesszony Lorántfi Zsuzsanna már előzőleg 600 forintot küldött az építésre; — majd »a begyek alól, Ujhely környék« 1000 forintot felül hozták győző uraimék; Rédey Ferencz uram ó nagysága, nemzeti Ibrányi Ferencz és Zakány András uram 100—100 forintot, Perényi abauji főispán 180 forintot adott, úgy, hogy a kisebb adományokat is felszámítva, 1651. közepén már mintegy 5000 forinttal rendelkeztek az egyház vezetői. — Ennyi pénzzel már hozzáfoghattak a munkához, a mint hogy 1651. augusztus hó 16-án meg is kötötte Várad Pal főgondnok Kőmives János kassai kőmives-czéhmasterrel a szerződést, — melynek alapján azonnal megkezdődött a templomepítés.

Az anyagot a város téglavetője szolgáltatva; az első szállítmány (55,000 darab) ára 201 forint 60 kr. volt tehát ezre 3 forint 66 krajczárba esett, 1655. május 12-én be lett fejezve az építés első szakasza a megtörtént a kőmivessel a leszámlolás.

Két nap mulva, 1654. május 14-én újabb szerződés jött létre az egyház előjárói és az építőmesterek Raynar Boldizsár főczéhmaster, Kőfaragó János viceczéhmaster között »az templom magasságának felvitelére, az toronynak az templom kőfalánál feljebb való vitelére, úgy hogy a zsindelezeten kitessék; a sanctuariumnak megbővezésére, az templom és torony falainak kívül-belől megvakolására és megfejtésére, ajtók és ablakok köveinek becsinálására, az torony grádicsainak megcsinálására.« Mind ebből megláthatjuk, hogy mennyire haladtak az építés első szakában.

Nemsokára, ugyancsak 1654. július hó 3-án Czek Matyas eperjesi acsmesterrel is létrejött a szerződés »az templom felinek hazajazására és ahhoz tartozandó minden munkájának véghezvitelére, az egy toronynak hazajazása kívül, az ő maga lerajzolt formája szerint.«

Egyes szórványos adatokból azonban megállapíthatjuk, hogy az építkezések csakis 1663-ban nyertek befejezést. Ezt bizonyítja nem csak az, hogy a templom ünnepélyes felszentelése 1663. november hó 11-én történt meg — bárha istenitisztelet bizonyára már 1656-tól kezdve tartottak benne — de igazolják más adatok is.

A kassai első református templom története.

Irtá: Róvess Kálmán.

(A Protestáns Szemle legújabbfüzetéből)

A templom amelynek történetét előadni szándékozom, 1711. október 18-án állandóan az Orsolya apáczák birtokában és használatában van. Eredetileg azonban reformátusok által református templomnak építetett. A százéves küzdelem, mely létre jöttét megelőzte a külön e célra hozott országos törvények, melyek létesülését biztosították; a többszörös váltakozás, mely a XVII. század végén és a XVIII. század elején tulajdonjogára beállott végre azon sokszoros fordítás, költemény, és homály, melybe történetét két századon át czelzatosan beburkolták, sokszoros érdekek irányítják a történetiro figyelmét ezen szép templomra, mely református őseink hitbuzgóságának és retento szenvedéseinek, némaságában is kiáltó emlékeje.

Felsőmagyarország fővárosa Kassa egyik legklasszikusabb földje a protestánsizmus belső küzdelmeinek, majd szenvedéseinek. Itt vívta meg a két protestáns egyház az unitarizmusmal egyik nagy csatáját; itt küzdött egymással a két testvérfelekezet egy hosszú századon keresztül; itt létesíté a nagy Alvinczi Peter, fejedelmek barátja és tanácsa, a protestáns unonak egy igen érdekes s hazánkban egyetlen alakját; itt szenvedett a két protestáns egyház a római katolikus visszahatás korában oly sokat, hogy többet talán sehhol, szélese hazában.

Azon szívós és következetes ellenállást, melyvel Kassa város tanácsa és lutheránus többsége egy egész századon át képes volt megatolni, hogy a szüntelen tekintélyes számú református magya ság egyháza alakulhasson. Meg I. Rákóczy György hatalma és tekintélye sem tudta teljesen megtörni. Midőn ez a kiválóan vallásos, buzgó református fejedelmek Kassa ura lett, csakhamar megalapította ugyan, 1644. márczius 26-án, husvét szombatján a református egyházat, de ez még éveken át csak mint udvari egyház, (aulica ecclesia) létezhetett, a nyilvános vallásgyakorlat jogával egyáltalán nem bírt, isteni tisztelétét is az úgynevezett királyi házban, a fejedelmi udvarban tarthatta. Az udvari egyház papját, Regézi András, a csakhamar felállított udvari

iskola tanítóit és tanulóit a fejedelmek tartotta és védelmezte a városi tanács meg-megújuló támadásai ellen. Meg élt öreg Rákóczy György midőn az országgyűlés egy külön törvénycikkben (1647: XIX) elrendelte, hogy Kassa város tanácsa a reformátusoknak templom-iskola- és paplak számára alkalmas telket, egy szóval nyilvános és szabad vallásgyakorlatot engedjen.

Már az 1650. évben kiküldötte az egyház négy tagját adományok gyűjtésére, kik 1651. január végén több mint 400 forinttal szarmoltak be Várad, Debreczen és Göncz körüli utjak eredményeként. A »meltóságok« fejedelmesszony Lorántfi Zsuzsanna már előzőleg 600 forintot küldött az építésre; — majd »a begyek alól, Ujhely környék« 1000 forintot felül hozták győző uraimék; Rédey Ferencz uram ó nagysága, nemzeti Ibrányi Ferencz és Zakány András uram 100—100 forintot, Perényi abauji főispán 180 forintot adott, úgy, hogy a kisebb adományokat is felszámítva, 1651. közepén már mintegy 5000 forinttal rendelkeztek az egyház vezetői. — Ennyi pénzzel már hozzáfoghattak a munkához, a mint hogy 1651. augusztus hó 16-án meg is kötötte Várad Pal főgondnok Kőmives János kassai kőmives-czéhmasterrel a szerződést, — melynek alapján azonnal megkezdődött a templomepítés.

Az anyagot a város téglavetője szolgáltatva; az első szállítmány (55,000 darab) ára 201 forint 60 kr. volt tehát ezre 3 forint 66 krajczárba esett, 1655. május 12-én be lett fejezve az építés első szakasza a megtörtént a kőmivessel a leszámlolás.

Két nap mulva, 1654. május 14-én újabb szerződés jött létre az egyház előjárói és az építőmesterek Raynar Boldizsár főczéhmaster, Kőfaragó János viceczéhmaster között »az templom magasságának felvitelére, az toronynak az templom kőfalánál feljebb való vitelére, úgy hogy a zsindelezeten kitessék; a sanctuariumnak megbővezésére, az templom és torony falainak kívül-belől megvakolására és megfejtésére, ajtók és ablakok köveinek becsinálására, az torony grádicsainak megcsinálására.« Mind ebből megláthatjuk, hogy mennyire haladtak az építés első szakában.

Nemsokára, ugyancsak 1654. július hó 3-án Czek Matyas eperjesi acsmesterrel is létrejött a szerződés »az templom felinek hazajazására és ahhoz tartozandó minden munkájának véghezvitelére, az egy toronynak hazajazása kívül, az ő maga lerajzolt formája szerint.«

Egyes szórványos adatokból azonban megállapíthatjuk, hogy az építkezések csakis 1663-ban nyertek befejezést. Ezt bizonyítja nem csak az, hogy a templom ünnepélyes felszentelése 1663. november hó 11-én történt meg — bárha istenitisztelet bizonyára már 1656-tól kezdve tartottak benne — de igazolják más adatok is.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlése.

— Első nap. —

— Saját tudósítónktól. —

Debrecze, okt. 26.

Ma délelőtt 9 órakor kezdte meg a tiszántuli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlést, a melynek nagyfontosságú tárgyait már szombati számunkban ismertettük s a melyek közül a legnagyobb érdeklődést illetve vitát keltők épen a mai első gyűlés napirendjén előfordultak. Ezek: a király iránt kifejezett hódolat és a főjegyző választás ügye.

A gyűlés tagjai már jóval 9 óra előtt megtöltötték a főiskola disztermet, élükön a gondnokokkal és esperesekkel. Itt vannak a gyűlés országos híri tagjai közül dr. Thaly Kálmán, Kiss Albert, Madarász Imre, Luby Géza, Mezős Béla, Tiszsz Kálmán, gr. Tiszsz István, orsz. képviselők, Horty István, György Endre, Uray Imre, Ritók Zsigmond, Tóth Kálmán, Némethy Lajos, Sas Béla, Balogh Ferencz, Dóczy Imre, Kovács

Lajos, dr. Bacsoni Lajos, Elek Lajos, Simonffy Imre, Mark Endre stb. stb.

A gyűlést Kiss Áron püspök gyönyörű imával nyitotta meg, mely után a királyra mondott meleg fohászt, melyeket a gyűlés tagjai állva hallgattak meg.

Ezután a püspök féltévi jelentése következett, melynek kapcsán a királyhoz a miniszterelnök útján hódoló felirat küldését határozták el, melyet Elek Lajos azonnal felolvasott. A felirat így hangzik:

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlése Ö Felségehez a következő hódoló feliratot intézte Kiss Áron püspök indítványára:

Császári és Apostoli Királyi Felség. Legkegyelmesebb Urunk!

Midőn a tiszántuli evangélium zserint reformált legnagyobb egyházkerület, mely az eszakkéleti Karpatoktól le az al Dunaig terjed egy millió magyar hitsorsosa képviselőiben tanácskozás végett. Közgyűlésre összejött, elsöben is örömmel ragadja meg az alkalmat arra nézve, hogy Apostoli Királyi Felséged előtt a hódolat és hála adóját rója le azon kegyelmes elhatározásáért, hogy f. évi szept. 15-én legmagasb kéziratával saját udvartartása költségeire elrendelni kegyeskedett, miszerint történelmünk dicső alakjai közül tiz jelesnek szobra hazánk fővárosa különböző terein felállíttassék.

Nem illehet bennünket az önzés vádja ha az egész ország közörömevében osztozkodva a mi örömeinket tartjuk legbensöbb és legnagyobbobnak; mert ama tiz kimagasló alak között Bocskay és Bethlen kivárlólag a miénk s e hódoló felirat épen a nagy Bocskay örökéből a hajdság székhelyéből kél. E midőn Samuel profétával így kiáltunk: *Éljen a király!* (I Sam. 10. 25.) ugyanakkor örömmel adunk hálát a mi istenünknek mert mikor igazak uralkodnak örül a népek (Peld. 29. 2).

Evang. reform. egyházkerületünk s az egész magyarországi reformált egyház valóban hálával és hódollal fogadja felsögednek magasztos tervét, mert azáltal és ebben mintegy zálogát bírja annak a szeretetnek, melylyel felsöged nagy szive irántunk megtelve van: zálogát az elismerésnek, melylyel egyházunk multja, küzdelmet a hazas a lelkiismereti szabadság érdekében végzett munkánk iránt viseltetik s midőn multunk bírálatát eken látjuk s apostoli királyunk ezen nemes terve által megjutalmazva reméljük: ez felbátorit minket a jövőre, a további munkára a második évezredben, tudvan azt, hogy hazánk, egyházunk érdekei mellett, ha igazán küzdünk. Felsögednek nem csak öltalmára, de elismerésére is bizton számíthatunk.

Eme jóleső tudatban midőn Istennek, — kinek mintavizeknek folyása ügyakirállysziveisa kezeben vagy on, (Peld. 21. 1.) hálát adánk egyszersmind leborulva kérjük, hogy Felsögednek, Apostoli Királyunknak drága életét magyar hazánk békességének és állandó boldogságának érdekében is az emberéletnek legvégső határáig nyujtsa és terjesztsze,

A főjegyző választás.

Néhány bejelentés az egyházmegyei képviselők igazolása után átlános érdeklődés között állt fel dr. Bacsoni Lajos világi aljegyző, hogy felolvassa az egyházker. egyházi főjegyző választás aktáit, kezdve a májusi közgyűlés szavazást elrendelő végzését folytatva a júliusi első szavazat bontás jegyzőkönyvét, majd a f. é. szept. hó 18-án tartott szavazatbontási ülés jegyzőkönyvét, a melyben meg van örökítve a keresi egyház szavazata elvetésének s az egyenlő szavazat falszumenak története. Mikor ez véget ért, következett az októberi új gyűlés jegyzőkönyvét, melynek igazi történetét tegnap számunkban közölt felterjesztés vilgítja meg, ez a jegyzőkönyv böven részletezi a berettyó-ujfalui megfellebbezett szavazat beszámításának ügyét. Ezután újabb

fogás következett. A Zsigmond szavazata közül kétesnek nyilvánított g-petrii és szakáli egyházak részéről nyilatkozatok jöttek, amelyek érvényesíteni akarják a két szavazatot. Ezzel aztán Baczony be is fejezte a felolvasást, Farkas Antal vil. főjegyző állt fel, hogy referálja a b-ujfalui fellebbezés ügyét. A közgyűlés kimondja, hogy ezt a fellebbezést a többi kérdések eldöntése előtt érdemlegesen tárgyalja.

Tiszta Kálmán kérdezi kellő időben adták-e be?

Farkas Antal kijelenti, hogy két nappal a presbiteri gyűlés után már beadott a fellebbezés. Véleménye szerint az egyházi eljárás helyességének eldöntéséig a szavazatot érvényesnek elismeri nem lehet.

Tiszta Kálmán érvényesnek kívánja tekinteni a szavazatot, mert veszedelmes precedens volna, hogy korrekt meghívás után hozott határozatokat néhány tag meg nem hívása miatt érvénytelennek tekintendők.

Mézóssy Béla osztózik a Tiszta felfogásában, de kérdés, korrekt volt-e a meghívás s kérdezi, aláírta-e a gondnok a meghívót.

Farkas előadó: Csak a lelkész!

Mézóssy: Ekkor tehát az egybehívás nem volt korrekt, mert a törvény 29. §-a szerint a gyűlést az elnökség hívja össze, az elnökség pedig a lelkész és gondnok együttesen.

Tiszta Kálmán után Széll Kálmán felolvassa a törvényt, mely szerint ahol gondnok van, ott kettős elnökség van.

Tiszta István gr. úgy tartja, hogy a gondnoknak csak tudomással kell bírnia az egybehívásról, de aláírnia nem szükséges.

Kiss Albert: Mivel a fellebbezők ezzel a kérdéssel nem foglalkoznak, ő tehát csak a fellebbezéssel foglalkozik, mely a törvényes meghívás azon hiányáról szól, — hogy 2 presbiter meg nem hivatott. Ami a többi meghívást illeti, ő úgy látta, hogy a többi latta-mozas is legnagyobb részt egy kétől ered. A fellebbezők paaszáról nézete az, hogy mivel a szavazatok egyenlők voltak s épen akkor a tagok egy része állítólag meg nem hivatott, addig, míg ez a kérdés eldöntve nincs, a szavazatok érvényeseknek nem tekinthetők.

György Endre szintén a Tiszák nézetéhez csatlakozik s a b-ujfalusi szavazatokot, sőt a g-petrii és szakáli szavazatokot is végérvényesen kéri kimondani.

Nadányi Miklós szintén ily értelemben szól; Ségessváry József plane csak a gyűlés határozatképességét akarja konstataálni.

Széll György hosszasan ismerteti a tárgyat s az érvényesség mellett szavaz.

Dr. Thaly Kálmán elismeri, hogy a kerület egyes egyházaiban a meghívási eljárás különböző ő tehát ezekre a főszűrt fektetni nem szeretne, hanem mivel ez most konstataható, ezért helyen valónak találja, ha a jövőre egyöntetű eljárást alapítanak meg s az esperesi kar az egyházakat a törvény betartására figyelmeztetné, mert a magyar ember a maga jogát nem engedi sőt épen az egyházi élet erősítése érdekében nem tartana szükségesnek kielezni.

A közgyűlés a b-ujfalui szavazatokot szavazás nélkül érvényesnek ismeri el.

A galos-petrii és szakáli egyház kétes szavazatai kérdésenél Kiss Albert hangsúlyozza, hogyha az utólagos igazolásnak itt helye van, akkor ki kell terjeszteni a többi 10 szavazatra is; annyira híve ezen elvnek, hogy ő az ibrányi egyház lelkészétől kapott ilyen nyilatkozatot, melyet most fel is olvas, azt be sem terjesztette, kéri tehát az összes 13 szavazatot együttesen bírálják el.

Dégenfeld József gr. elnök megjegyzi, hogy az első érvénytelen szavazatot ilyenek épen Kiss Albert indítványozta.

Kiss Albert személyes kérdésben előadja a revízió történetét mint az a tegnapi elterjesztésbe el van mondva s mikor ő már leszavaztak, becsületbeli kötelessége volt az elsőnek kezébe adott temesvári egyház szavazatán a formahibát konstataálni.

Dégenfeld József viszonyválasza után

György Endre indítványozza, hogy a megsemmisített 10 szavazat jelentessék ki semmisnek, az ibrányi, g-petrii és szakáli azonban érvényesnek tekintessék.

Isák Dezső kérdezi, hogy a 13 egyház mimódon kapott felszólítást igazolásra? Hivatalosan-e vagy nem, mert ha fel nem szólították hivatalosan, akkor azok fel sem olvashatók és nem tárgyalhatók, hanem csakis a küldöttség eljárása.

Dégenfeld gr. kijelenti, hogy a nyilatkozatok spontán érkeztek be.

Lenyél Imre a 3 kétes szavazatot érvényesnek kívánja kimondani.

gróf Tiszta István ugyanezt indítványozza.

Madarász Imre; Itt nem arról van szó, hogy a 3 szavazat érvényes és helyes-e hanem az, hogy utólagosan igazolhatók-e a szavazatok, igen, vagy nem, ha igen, úgy igazolhatja mind a 13 egyház, ha nem, úgy nem igazolhatja a 3 sem. Ő az utóbbi véleményben van.

Konrád László felteszi a kérdést, volt-e joga a bizottságnak a revízióra? Szerinte nem s indítványozza, hogy a közgyűlés tűzze ki az új szavazást.

Domahty Elemér a György Endre nézetéhez járul, valamint

Tiszta Kálmán is.

A közgyűlés szavazás nélkül érvényesnek mondja ki az ibrányi, g-petrii és szakáli szavazatokat.

Ezután felolvasta Farkas Antal a Kiss Albert és K. Tóth Kálmának lapunk tegnapi számában közölt felterjesztését, mire az elnök megjegyzi, hogy Ármós Balint csak az azonnali revízióval volt ellene, hanem azt a közgyűlésre kellett volna ruházni.

Dr. Thaly Kálmán a krassói szavazat sorsa felett kíván előzetesen határozatot. Tiszta Kálmán a krassói szavazatot febonthatónak nem tartja, ő a küldöttség eljárását a kisebbségi véleménynyel szemben korrektnek tartja, mert szerinte két ut állt a küldöttség előtt, vagy a tudomására jutott tévedés bejelentése, vagy a követett eljárás. Ő az utóbbit tartja helyesnek s kéri Zsigmond Sándort megválaszolttnak kijelenteni.

Madarász Imre az új választás elrendelését tartja szükségesnek. mert a bizottság eljárása példátlan, mert ő ilyen eljárásról nemcsak nem tud, de nem is hallott. Jogtalan pedig azért, mert erre s-hol semmi fele § nincs sőt a bizottság méltóságával sem fér össze, mert olyan még nem történt, hogy egy bizottság a maga munkáját befejezettnek jelentette ki s néhány nap múlva a saját határozata ellen cselekedett.

Gr. Tiszta István szerint eltérhetnek a nézetek a bizottság eljárásának helyessége felett, de a választás teljesen törvényes az új választás tehát el nem rendelhető, mert a presbiteriumok törvényesen szavaztak s a választás elrendelése volna a legnagyobb törvénytelenység, hanem igenis legfeljebb a meglévő szavazatok vizsgálhatók újból felül.

Isák Dezső előtt nagyon különös, hogy a szavazatszedő küldöttség hibát követett el, mert itt az eljárás világos, azt ismereti. Kérdezi Tiszta Pista (Derülttség) gr. Tiszta István vajjon lehetséges-e az új választás elrendelése? Igen, lehetséges, mert a szavazatok vizsgálható állapotban, de ha a bizottság először hibát követett el s erre nem is maga jött rá, hanem kívülről figyelemzették, akkor a második munkájában sem lehet bízni, az volna tehát helyes, amit Tiszta gróf indítványozott, hogy másik bizottság kiküldése, ez azonban már nem lehetséges, mert a szavazatok össze vannak zavarva, nincs tehát más, mint az új választás. Vajjon az így kijelentett főjegyző nyugdán ulhetne székeben? (Zaj, mozgás.) Varta ezt a felindulást, mert ő az egyházgyűléseket tartja legkomolyabbaknak s az ilyen eljárás nem egyeznék meg a gyűlés méltóságával, s már tud olyan választásról, melyet az illető a hatalom

parancsára fogadott el, de az egyházkerületen ilyen nem lehetséges, mert mindig a szeméretvőnek a főjegyzőnek: amilyen zavaros volt a választása, olyan a többi tette.

Dr. Thaly Kálmán a Tiszák beszédével foglalkozik s hangsúlyozza, hogy az első gyűlés után az elnök főgondnok kijelentette, hogy a kércsi egyház szavazata be nem számítható, mert a bizottság a hitelesítéssel feladatát bevégezte a később mégis ő maga indítványozta a revíziót, ez az a kétféle eljárás, melyet Ármós Balint inkorrektnek nevezett s amely egyszer fehér másszor fekete s másik kérdés a Tiszta gr. ajánlata szerint való újabb revízió mely azonban ma már lehetetlen mert a pecsétek összetörtek már pedig a törvényben benne van a pecsétek épségének szüksége nincs tehát egyéb mód mint az új választás elrendelése. Ő ezt az egyház nyugalmanak biztosításának érdekében tartja szükségesnek.

Dégenfeld gr. szavaira nem emlíkszik, de úgy tudja hogy csak azért mondta mert hitelesítés alkalmával határozatot megválasztatni nem lehet,

Szathmáry Sándor a bizottság munkájában igen sok hitát lát, mert első alkalommal 8 egyházat érvényesnek ismert el s azokat később érvénytelenítette, azt pedig akkor már lehetetlen volt teljesíteni.

György Endre tiltakozik Isák Dezsőnek a főjegyzőről mondott szavai ellen, aztán a kisebbségi vélemény aláíróival foglalkozik, akikről azt állítják, hogy infallibilitást hirdetnek.

Kiss Albert először a főgondnok két kijelentésére azt jegyzi meg, hogy az Ármós Balint szavazatára nézve a kiss. vél. a főgondnokkal ellenkezőt nem mondott. Ami pedig az elnökség együttes eljárására vonatkozik, kijelenti, hogy a főt. püspök urnak a gyűlésen kijelentését nem hallotta, ha tehát most úgy értesül, hogy a főgondnokával az ő nézete egyezik, azt tudomásul veszi. Ami a kérdés lényegét illeti, az első szavazatbontáskor nem volt szabad befejezni a működést addig, míg a kércsi egyház szavazatának kérdése el nem döntetett. Abban is igazat ad a főgondnoknak, hogy a második összgyűlet alkalmával csak a hitelesítés volt napirenden, azonban akkor a kércsi szavazata a kérdésben épen lehetett volna gyűlést összehívni, mint lehetett mas okból később. A mi azt illeti, hogy a gondnoki aláírással nem bíró szavazatokat meg kellett semmisíteni, az eddig igaz, de hiszen mikor a salontait emiatt érvénytelenítették, 14-et azért semmisítettek meg, mert a pecsét helytelen volt, ha tehát revíziót akarunk csinálni, ki kell terjeszteni a pecsétekre is; szavazatok nem volt lehetséges. Őt meglepte György Endre felszólalásának az az irányzata, melyet már oly sokszor tapasztalt, de arra most sem felel, csak a dolog érdemére tér ki. György Endre azt mondja, hogy a kiss. vél. aláírói csalhatatlanságot vindikálnak a bizottságnak s ugyanekkor megróvja, hogy nem tesznek indítványt, pedig a többség sem tett; ő ebben tudja a következeteséget megtalálni s kéri, hogy a támadás ezen irányával az egyh. gyűlésen ne találkozzunk. Ők igyekeztek a tényeket a történetekhez híven leírni, mert az a jegyzőkönyvben az nem foglaltatott s ez szükséges azért, mert önigazolásra a bizottságnak szüksége van Ami a tett javaslatokat illeti, mivel a szavazatok revideálása nem lehetséges, a megválasztott egyházker. főjegyző nem más, mint Dicsőfi József (Eljenzés) ha pedig a közgyűlés tovább akar menni, nincs más hátra, mint az új választás.

György Endre személyes kérdésben szól.

Baconi Lajos dr. a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Dr. Thaly Kálmán a bizottság több sépének eljárását ismerteti, s kijelenti, hogy mikor az orosházi egyház szavazatának rosszul számítását hivatalosan bejelentették, megíngott maguknak is a véleményük a munkájok helyességében, mert, ugymond később ha ezt em teszik, az eredmény más lett volna (általános derülttség.)

Mezőssy Béla: Ha magának a bizottság jegyzőjének sincs bizalma az eljárásuk iránt, miképen legyen a közgyűlésnek. Az egyh. ker. jegyző kijelentette, hogy a hiányok amelyek a bizottságot a revizióra indították, kivülről jutottak tudomására küldöttségnek. A szavazatok felbontása inkorrekt, Tisza gr. szerint a törvényeknek meg nem felelő, e k o r a z t á n k e t u t l e t t v o l n a. az egyik a szavazatok visszapecceltelése vagy pedig a revízió, amit a főgondnok indítványozott. — Már most ő azt mondja, hogy ha György Endre szerint nem helyes a kalvinista infallibilitás, nem helyes a k a l v i n i s t a r e v i z i ó s e m. Ami Tisza gr. azon ajánlatát illeti, hogy újabb revideáló küldöttség bizassék meg, arra azt mondja, hogy ha az egyik revízió törvényes, a másik is az, de ha az egyik törvénytelen, a másik is az, a revízió csak ekkor viheto keresztül, ha a peccétek megvizsgálhassák, de ha ez nem lehetséges és nem az — akkor nincs más út, mint az új választás.

Biki Károly arra relléktál, hogy a választási törvényes és korrek volt s kijelenti, hogy volt egyház, ahol a közs. bír. csak azon feltétel alatt írta alá, a lelkész segély iránti k e r v é n y é t h a b i z o n y o s j e l ö l t r e s z a v a z a p r e s b i t e r i u m é s s o k m á s i l y e n, p. 2 f r o t a d t a k a p r e s b i t e r i u m n e k.

Tisza gr.: Ez vakmerőség!

Biki: De tények!

Tisza Kálmán nem tartja helyesnek a választási visszaéléseket felhozni.

Luby Géza kétségbe vonja a bizottság jóhiszeműségét, mert a k e r c s i e g y h á z s z a v a z a t i j o g á t n e m a f e l b o n t á s e l ő t t v o n t á k k é t s é g b e, h a e m a k k o r, m i k o r m á r t u d t á k h o g y k i r e s z a v a z o t t.

Uray Imre; Tisza Kálmán azt mondja, hogy ne hozzunk fel gravameneket. Ideje lesz már határt szabni az itteni iránynak hogy ne csináljanak politikát az egyházmegyén. Ő úgy beszél, ahogy érez s kijelenti, hogy az egyházkerületen divó rendszer kritikán aluli. Ő inkább kitenne 800 egyházat az új szava z a s n a k, m i n t h o g y i n k o r r e k t s é g e t s z e n t e s i t s e n, m e r t a z e g y i k s z a v a z a t o t v e m h e s n e k, a m á s i k a t n e m v e m h e s n e k k i j e l e n t e n i, a z n e m j á r t a.

Lenyey Imre a bizottság eljárását védi.

Elnök felteszi a kérdést, kijelenti-e a közgyűlés a szavazathibát küldöttség jelentése alapján Zsigmond Sándor esepert megválasztott egyházkerületi egyházi főjegyzőnek, igen, vagy nem?

Madarász Imre névszerinti szavazást ker, mit az elnökség elrendel. Igennel szavaztak: 58-an. Nemmel szavaztak: 22-en.

E szerint tehát **Zsigmond Sándort az egyházkerületi közgyűlés többsége s nem az egyházak) 365 szavazattal 361 ellen megválasztotta egyházkerületi főjegyzőnek** jelentette ki.

A számadások megvizsgálásával megbízott küldöttségek megvalósítása után a gyűlést délután fél két órakor holnapra halasz ották.

Táviratok.

Az osztrák bomlás.

Bpest, okt. 26. A Debr. ered. táv. Bécsből jelentik telefonon: Kathrein az osztrák Reichsrath elnöke az állásáról lemondott, mivel képtelen az obstrukciót megfékezni. A lemondás orias konsternációt keltett, a zavar tetőpontra hagott.

Üdvari ebéd.

Budapest, okt. 25. (A Debr. ered. táv.) Tegnap este a királyi várak két termében 30 teretűki udvari ebéd volt. Ő Felsege, Windischgrätz Lajos herceg lovassági tábornok csapatfelügyelő és Gajzágó Salamon tükos tanácsosok között ült, az ebeden jelen voltak továbbá Podmaniczky Géza báró, Bubics Zsigmond püspök és Desewffy püspök, tükos tanácsosok, Hornig Károly báró és Steiner Fülöp püspökök, Ludvigh Gyula főrendiházi

tag, a m. kir. államvasutak elnök-igazgatója, Laszberg Rezső gróf főispán, továbbá Apáthy Péter, Bedő Albert ny. államtitkár, Fiath Miklós báró, Gyurkovits György, Kiss Oszkár dr., Komlóssy Ferencz, Lánzy Leó, Meszlény Lajos, Mikszáth Kálmán, Nagy Gyula, Rudnyánszky Béla, Ruffly Pál dr., Szentiványi Kálmán és Thoroczkay Miklós gróf orsz. képviselők, Lichtenstein herceg első főudvarmester, Apponyi Lajos gróf, magyarországi udvarnagy, Bolfras altábornagy, főhadsegéd, Könyg udvari tanácsos, Kulmer báró szárnysegéd és Wanka ezredes.

Ezenkívül 7 teretűki marsalltábla volt.

Az eskütéri hid.

Budapest, okt. 26. (A Debr. ered. táv.) A kereskedelemügyi miniszteriumban az eskütéri dunahid hidőinek, pilléreiök, vámszerdoházainak és pályaburkolatának előállítására vonatkozólag beadott ajánlatok Csörgő Gyula államtitkár elnöke alatt Czékely osztyaly tanácsos, Szántó műszaki tanácsos és Mezey számtanácsosból álló bizottságban felbonták. Összesen öt ajánlat érkezett be, amelyek szerint az említett munkákat Gartner és Zsigmond 1.496,000 frt, Redlich Károly és Társa 1.580,000 frt, Gross E. és Társa 1.439,198 frt, Gegersen G. és fiai 1.566,000 frt és a Schlick vasöntőde és gépészvénnyársaság 1.514,984 frt 50 krétt hajlandók elvállalni.

Ujdonságok.

*** Az egyházkerületi közgyűlés előtt** cz. szombati vezércikkünkre mind a két kormányparti helybeli lap társunk válaszlagnap, az egyik, a hivatalos szörmentén és mosakodva, a D. H. azonban már egyenesen azt a tanácsot adja nekünk, hogy ne bánjunk Zsigmond Sándort és a közgyűlést, mert nem ér fel hozzájuk az a sár, a melyet fejük dobálunk. Nos a mi feladatunkat a mikor válaszolni akartunk, a mai gyűlés alaposan megkönnyebbitette. A ki még kételkedett abban, hogy igazunk volt, olvassa el a mai tárgyalás lefolyását s be kell látnia, hogy a többség csakugyan tobzódott a törvénytelensegében. Ez a »Debrecezen« válasza a Debr. Hirlapnak.

*** Az országos kaszinó gyásza Zalay Tamásért.** Az országos kaszinó elnökségét csak tegnap ertesítette egy szükzavu távirat, hogy a kaszinó kiváló tagja Zalay Tamás kir. kamarás nyugalmazott ezredes Debrecezenben elhalt. A kiértan nyomban kitzette a gyászlobogót.

*** Miért van Boeczó főkapitány Budapestben?** A mult hét közepén olvasható volt a helyi lapokban, hogy Boeczó Sámuel városunk főkapitánya család és hivatalos teendői elvégzésére Budapestre utazott. A főkapitány családja megvárnap délután vissza érkezett városunkba, míg öt hivatalos ügyet tovább is fentartották. Oka ennek mint Budapesti levelezőnk ertesít, hogy a belügyminiszteriumban anketet tartanak Teme s v a r, K a s s a, P o z s o n y é s D e b r e c z e n s z a b a d k i r. v á r o s o k f ő k a p i t á n y a i a b e l ű g y m i n i s z t e r s z e m é l y e s r é s z v é t e l e v e l. A z a n k é t t á r g y a t f ő k e p a v i d é k i r e n d ő r s é g n e k a l l a m o s i t á s a é s a m i n d j o b b a n t e r j e d ő s z o c i á l i s m u s e l l e n i ö v i n t e z k e d e s e k m e g t é t e l e k e p e z i.

*** Adomány a bölcsészeti fakultás javára.** Mi türes, tagadás, főiskolánk egyetemi rangra emelése érdekében az egykori élénk mozgalom, érdeklődés nagyon megcsendesedett. A tett ajánlatok nagyon gyéren folynak be, újabb adományról pedig rég nem ertesíthetők olvasóinkat. Anál nagyobb örömmünkre szolgál, hogy a pénztárhivatalból nyert ertesítés szerint Is a á k D e z s ó, a s z a m á r i e g y h á z m e g y e n a g y e r d e m ű g o n d n o k a, a m a i n a p o n 5 0 0 (ö t s z á z) k o r o n á s a l a p i t v á n y t e t é s f i z e t t e t i s b e a c o l l e g i u m i p é n z t á r b a. A s z e p t e t t n e m c s a k ö n m a g á b a n h o r d o z z a a z e l i s m e r é s t, d e e g y u t a l b u z d i t ó p é l d á u l s z o l g á l — é s s z o l g á l j o n i s s o k m á s o k n a k.

*** A nyiregyházi villamos vasut.** A nyiregyházi villamos vasut közigazgatási bejárását Papp Árpád miniszteri titkár vezetése alatt tegnap tartották meg. A villamos vasut a magyar királyi államvasutak pályaudvarától a város foterén át az ugynevezett Sóstófürdőig vezet. A keskeny vágányra tervezett pályája hossza nyolcz kilométer s ez előmunkálati engedélyes »részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára« czég még a jövő év első felében ó h a j t j a k i e p i t e n i.

*** Peches lóköttő.** Vége már a romantikának — rossz idők járnak ma már a szegény emberre — nemkülönbön a szegény legényekre is. Ezelőtt dába, nótába foglaltak feltüket s ma még annyi szerencsésök sincs, hogy legalább gyalog szerrel elvezethessenek egy lovat. Ellenök van a sors, a végzet és ebből kifolyólag a rendőrség is. Ilyen peches ember Jozsaj Imre h.-bőszörményi születésű csavargó is. A csonka-utca 3194 számú ház nyitva maradt aajtán belopódzott a házba és az istállóba bekötött lovat Rapaport Ignác nyircsadi lakosnak elakarta vezetni. Rapaport Ignác rokonánál Steiner Józsefnél van szállva. Steinerne éppen akkor ért haza, mikor Józsaj a loval a kapuhoz ért és arra felakart ülni az asszony segélykialtására elősiettek a 21. és 27-es rendőrök és elfogták a lóköttőt.

*** A Zion egyleti tagok szives figyelmébe.** Az egyleti alapszabályok módosítására hivattott közgyűlés e hó 31-ére lévén egybehiva, újból felkérjük az ügy iránt érdeklődő egyleti tagokat, hogy a tervezetben lefektetett lényeges módosításokról és elvi jelentőségű újabb határozmányokról az egyleti helyiségben minden nap a hivatalos órák alatt megtekinthető tervezetből kelő tájékozást meríteni sziveskedjenek. A tervezetek egy-egy példánya tanulmányozás czéljából a titkár által készséggel szolgáltatik ki az azt kérelmezőnek. Az előjáróság.

*** N Könyves Tóth Mihály siremleke.** Nyilvános kimutatása a Nehai Könyves Tóth Mihály sirkövére befolyt adományoknak: Vállyi János 20, Kiss Aron 10, Szabó János 10, Kulin Imre 5 gr. Rádai Gedeon 10, Lszák Dezsó 5, Ritoók Zsigmond 4, Uray Imre 5, Szöllőssy Antal 5, Thaly Kálmán 5, Horshy István 100, Szunyogh Szabolcs 5, Soltész László 2, Kovacs Ferencz 2, Tatár János 5, Kicsi Elek 2, Rasó Antal 2, Garzó Gyula 2, Garzó János 1, Szeli György 1, Lukács Ödön 1, Csernák István 1, Szabó Kaoly 1, Segesváry Jozsef 1, Doroghy Lajos 5, Szeremley Sámuel 1, Szarka Boldizsár 1, Sütő Kálmán 1, Szeremley Jozsef 1, Davidházy János 1, Szél Kálmán 1, Nagy István 1, dr. Hajnal István 1, Karczagi ref. egyház 50, Madarász Imre 2, Tabajdy Lajos 1, Balogh Ambrus 1, Dombi Lajos 1, Farkas Antal 2, Tisza Kálmán 20, Jakó Mihály 1, Keiman Mihály 1, Joó István 1, Némethy Lajos 10, Kiss Albert 10, Dic-öfi Jozsef 10, Mitrovics Gyula 10, Tóth Sámuel 5, Szabó László 2, dr. Sz. Szabó Jozsef 3, Csanak Jozsef 20, Berger Jenő 5, Jenei Miklós 1, Pongó Lajos 1, Gerecsy Kálmán 5, Simonffy Imre 15, dr. Medgyaszay Dezsó 2, Vértessy István 5, Szabó József 2, Szabó Lajos és fiai czég 10, dr. Király Ferencz 5, Kain Baláné 10, özvegy Hegyi Mihályné 10, Kardos László 20. — Összesen 460 forint — Hóközi kamat 2 frt 23 kr. — 484 frt 23 kr. — a remek sirkő ára 900 frt; a lenmaradó összeget beállításai költseggel együtt a megboldogult gyermekei pótolják ki. A síromlek a Kossuth utcai temetőben már fol is van állitva s nagyszerűen magashk ki a többiek között. — Az e s e t l e g e s e n m e g b e f o l y ó a d o m á n y o k a s i r o m l e k v a s r á c - e s a l v a l ó b e k e r i e s e r e f o r d i t t a t n a k. M e g j e g y z e n d ő, h o g y e m e k i m u t a t a s b a n n e m f o g l a t t a n a k » z o n a d o m á n y o k, m e l y e k a » K ö n y v e s T ó t h M i h á l y « 1 0 0 0 f r t o s a l a p i t v á n y h o z c s a t o t t a t t a k. — F o g a d j á k a n e m e s l e k ű a d a k o z k e z u t o n i s a m e g b o d o g u l t n a k g y e r m e k e i t ő l a h á l a s k ö z s z o n e t e t.

* **Kirabolt molnár.** A Trenka malom molnárjának nyílt utcán levő lakásába tegnap este ismeretlen tettesek törtek be és kirabolták azt. A tulajdonos Bánki Ferencz jelentést tett a rendőrségnél az esetről. A tettesek az utca ablakot benyomva hatolnak a lakásba és onnan 12 párnát, 2 dunyhat 2 matrácot, 1 paplant, lepedőket vittek el. A különféle ruhákhoz nem nyúltak. A károsnak Benzene nevű emberre van gyanúja, ki valamikor nála szolgált.

* **Népfelkelő kötelesek időszaki jelentése.** A városi tanács katonai és állatügyi ügyosztálya felhívja mindazon katonailag ki-kepzett és katonailag ki nem kepzett népfelkelő köteleseket, kik népfelkelő könyvvel és rózsaszínű ajánlati lappal vannak ellátva, hogy a f. évi okt. 25, 27, 28, 29, 30 és 31-ik napján a Peterfai honvéd laktanyában tartando népfelkelői szemlénél mindenkor reggel 8 óra-
kor annyiival is inkább megjelenjenek, mert aki ezen jelentkezést bármi okból is elmulasztja, kihágás követ el s a fennálló törvények értelmében 25 egész 100 frt-ig terjedhető pénzbírsággal esetleg megfelelő szabadságvesztéssel büntetettetik.

Egy valóper adatai Esterházy Miklós gróf 1894-ben egy vigjátékra írt ki 400 forintos pályázatot s a bírással Solymosi Elek, a népszínház tagját bízta meg. A pályázat lejárt, a darabokat megbírálták s a 400 forintot Bokor József nyerte el az Egy valóper adatai című vigjátékával. Nehány het mulva a gróf azt írta Solymosinak, hogy taníttassa be növendékeivel a darabot s a 400 forint szubvenczióval honorálja Solymosi felfaradozásait. Solymosi eleget tett a kívánságnak, amde a pénz nem érkezett meg. A gróf meghalt s a népszínház kitűnő komikus Esterházy Ferencz grófhhoz a tatabi kastély mostani urához fordult a 800 frt-ért. Gróf Esterházy Ferencz erre ügyvédjét anok a kijelentésével bízta meg, hogy mitsem tud a Miklós gróffal való megegyezésükről, különben is nem ő az általános örökös, tehát nem fizett. Solymosi erre komikushoz méltóan cselekedett.

— Mit? Esterházy Ferencz gróf nem általános örökös? No hát akkor be fogom porolni Esterházy Miklós gróf valamennyi örökösét! És úgy tett. A 800 frt miatt megindította most a pert az elbunyit gróf valamennyi örököse, u. m.: Gróf Esterházy Mór, vez-
premmegyei főispán v. b. t., gróf Esterházy Jenő, a Jézus társaság tagja, gróf Esterházy Ferencz, a tatabi hitbizomány örököse, gróf Esterházy Pal követségi tanácsos Párisban, gróf Esterházy Maria Anna, s saecoreur-rend tagja, gróf Esterházy Sándor, gróf Esterházy Miklós Mericz, Oettingen-Spielberg Emil hercegnő, szül. Esterházy Berta grófnő, Hohenlohe Chlodwig hercegnő, szül. Esterházy Franziska, Hohenlohe Miklós, Ferencz hercegek és Hohenlohe Sarafi hercegnő, Hohenlohe Károly herceg, Hohenlohe Maria hercegnő, valamint Hohenlohe Chlodwig herceg ellen. Nem volna utolsó gondolat, ha az Esterházyak maguk közt kalapgyűjtést indítanak s ki-elegitenek a kitűnő komikus komoly követeletet.

A londoni kutyatemető.

A londoni Hyde-park látogatója nem is sejtí, hogy a park fő-zomszédságában, Viktoria-téren, a szomorú fűzfák a britek leg-hívebb teremtségeinek sírjaira hajtják agaikat. Lépünk be egy pillanatra ebbe a fűzfa temetőbe és nézzünk azt. A temető órének házán mellett fásor kezdődik s ha azon végig me-
gyünk, eljutunk egy kör alakú árokhoz. — A temető maga körülbelül harmincz méter hosz-
sú és húz méter széles. A fásor hosszában emelkednek a sírok, mely mindögyiket márványlap díszít, melyre az elhunytnak neve és karaktere van följegyezve. A sírok körül minden megvan, a mit ilyen szomorú helyen látni szoktunk: fűzfa, borostyánfa, geranium, koszoru, sőt narancsvirág is. Nem rég temet-
tek egy kutyát, s gazdája a meg friss hantra virárvázat helyezte nefelejtés és rózsával. — Mindössze körülbelül kétszáz kutyasír van itt. A sírért semmit sem kell fizetni; csupán

márványlapról és a felírásról tartozik a hát-
ramaradt tulajdonos gondoskodni. Az első sírkő, melylyel találkozunk a forrón szeretett Roby . . . kedvence emlékére van felállítva; meghalt 1896. jul. 20-án tizenhárom éves ko-
rában; hű és odaadó volt mind haláláig. Egy másik sírkövön ezt olvassuk: Drága öreg Priny! Egy márványlapon csupán ez az egy szó áll: Jacob.

Kissé tovább gyönyörű sírboltot pillan-
tottunk meg; a kutya neve roppant kicsiny betűkkel van ráírva, ellenben a tulajdonosáé száz lépésről is elolvasható, ez áll rajta:

Pompei

MISS FLORENCZE SAINT JOHNNAK

kedvencez kutyája.

és alatta Byronnak ez a mondása: Az élet-
ben a leghívebb, legelső volt az udvözlésnél, legelő volt az oltalmazónál.

Mellette ezt olvastuk egy sírkövön:
PADDY X.-nének hű kedvence, kit szhasem fog elfelejteni.

Most egy fűzfa fölirattal találkozunk:
Drága TOPST Anyjának legbiztosabb barátja
Es legodaadóbb tarse.

Ennek szomszédságában egy sírkövön
ez áll:

JOCK-nak,

ez drága kincsnek emlékére. Meghalt 1895.
augusztus 31-én tizenöt éves korában. A
legértelmesebb, a legodaadóbb, a legudva-
riasabb, a leggyöngédebb, a legbarátság-
sabb, a legjobb karakterű kutya volt a vi-
lagon. Imádtá szomorkodó barátja Sir H.
Soton Gordon bar.

Egy másik sírkőre ezt vésék: A ked-
ves és szeretett TIPPY-nek az ő drága nagy-
mamája.

Mély fájdalomról tanuskodik a következő
felirat:

Napsugarat hozott
A mi életünkbe,
De ő jaj, a drága
Magával elvitte.

Most egy francia-angol sírfelirat ötlík
a szemünkbe: A notre adoré SPOT Oar friend,
Toujours regretté.

Egy másik sírban két kutya nyugszik;
emléküket ez a felirat örökíti meg: Darling
Chin-Chin and sweet Carlo (Billy.)

Nagyon hű állat lehet a következő föl-
irat: Drága MINNIE, te bátor, jószágos, ritka
szép állat, ki bennünket szerettel és kit mi
szeretünk, béke haavairda!

Majd egy francia fölirat ötlík a sze-
münkbe: A mon cher WEE mes pensées!

Végül meg egy macska sírjára is ta-
lálkozunk: a sírfelirat így emlékszik meg
rőla: Drága kedvencezemmek CHINAHILLA
macskámnak emlékére. Megmérgezték 1895
július 31-én! Mily borzasztó drámát sejteti
ez az egyszerű fölirat!

Külömfélék.

A z a t h é n i t e m p l o m o k.
Valamikor a Pallas Athene ragyogó márvány-
temploma koronázta az Akropolist és a régi
görögök, hadvezérek, államférfiak, tudósok,
bölcsészek, meg a nép nagy tömege hosszu
sorban vonultak fel oda városuk védő isten-
as-zonyához.

A régi görögök vére nem származott át
a mai Athen lakaira s a görög templomok
ma már nincsenek azzal a válogatott és finom
műezékkel építve, mint akkor. Nagybárá a
Konstantinápolyból importált stylusban építnek
s a belső berendezés tekintetében is nagyon
hasonlítanak egymáshoz. — Aranyozással és
festéssel tul vannak terhelve ép úgy, mint a
keleti templomok legnagyobb része. — A
legsziválóbb athéni templomok a Metropol
templom, az Iren templom meg a Panbagia
Chrysoptiotisa az Aeolus utcában. Az első
város közepében épült, épen a trónörökös
esküvéje alkalmával egy francia építész azt
az indítványt tette, hogy rombolják le és
építsék fel ujra épen azon a módon valamely

másik helyen. Ezt a tervet azonban törvény-
meg babona akadályozta meg.

Nem is találtak volna munkást, a ki a
templom lerombolá-ára szegődött volna, mert
azt tartják, hogy aki az ilyen munkában részt
vesz, korai halállal bünhődik. Igaz ugyan, hogy
rablók nem igen felnek ettől a büntetéstől,
mert Athénben templomlopások napirénden
vannak. Az egyházi törvény meg egyenesen
megtiltja, hogy arra a helyre, melyen valami-
kor templom állott, valamit építsenek, avagy
pedig, hogy szantóföldde alakítsák at. A ki-
rályi palotában két kápolna van: az egyik a
protestáns, a király számára épült, a másik
görög keleti, a királyi család egyéb tagjai
számára.

K e r é k p á r o z ó p a p o k é s
o r v o s o k. A kerékpár világhódító kör-
utjában természetesen az egyházakat sen-
kerülhet el. Kü önösen a kath. lelkipásztorok
karolták fel mindjárt kezdetbe ezt az egész-
séges testmozgással járó sportot. Az egyház-
megyéek fejei azonban nem jó szemmel nézték
a papjaik körében mind nagyobb tért hódító
kerékpározást s főleg Németországban tiltották
meg kü ön körlevelekben is a vasparipázást,
mint amely a papi méltósággal s komolysá-
ggal összeegyeztethetlen és ép ez okból illetlen
is. Ez a tilom azonban jelenleg már csak
Németország néhány egyházmegyéjében áll
fenn.

Nevezetesen Eichstadtben, Bajorország-
ban a papoknak megtiltották a kerékpározást,
amennyiben sportszerűleg üzték azt. A regens-
burgi püspök Senestrey Ignác hasonlóképen
megtiltotta, hogy az egyházmegyéjében műkö-
dő papok biciklizzenek. A megokolásban a
püspök azt mondja, hogy hosszu megfontolás
után bocsátja ki a tilalmat, mert eltekintve
attól, hogy a lelkesek egészségüket veszé-
lyeztetik, a biciklizés ahívóknél csak bosszu-
ságra és gunyolódásra szolgáltatathatna okot.
Az Augsburger Abendzeitungban egy pap meg-
jegyzéseket sinál ehhez a tilalomhoz. Érdekes
volna — írja — egyszer a nyilvánosságban
megvitatni azt, hogy vajjon a kerékpározás
egyáltalában oly dolog-e, a mit föl-jebbvalók
megtilthatnak. Ez a személyes szabadságnak
a megakadályozása. A kerékpározás nem sport
többé, hanem közekedési mód épen úgy, mint
a lovaglás, kocsiszás, vagy vasuton való utazás
Azonkivi egészséges mozgás, ép így a sétá-
lást is meg lehetne tiltani. Továbbá az sem
áll, hogy a kerékpározás veszedelmesebb
volna, mint a kocsiszás vagy lovaglás. — A
baleset s atisztika ebben a dologban könnyen
fog dönthetni.

Egészen más a helyzet Alsó Ausztriában,
hol a kath. papok rendkívül nagy előszeret-
tel üzik a kerékpározást. A legtöbb kerékpá-
ros pap a kremisi kerületben található. —
Langenlois, Mautern, Krems, Nussdorf, Hollen-
brg és Götweigenben lépten nyomon bicikliző
papokkal találkozhatni. A melki püspökségben
is igen sokan vannak, sőt hivatalos teendőik
némelyiket is kerékpáron intézik el. Bajor-
országban néhány püspök szintén eltöltötte
papjainak a biciklizést; a müncheni saugs-
burgi egyházmegyéjében azonban nagy virág-
zásnak örvend a nélkül, hogy a hívek közül
ezt bárki is illetlennek s a papi méltósággal
összeférhetetlennek tartaná.

Azok a szép idők is elmúltak már, mikor
az orvosok csak fekete ruhát viseltek s csak
kocsin tettek látogatót pácienseiknél. Leg-
először Angliában, utána a kontinens többi
országában is mindjobban kezdí az ő tetsze-
süket is meggyerni a kerékpár, mely különö-
sen reájuk nézve megbecsülhetetlen előnyöket
nyújt. Legujabban már Bécsben is használják
az orvosok a kerékpárt beteglátogatósaik al-
kalmával, mely gyorsaság tekintetében is
számukra a legpompásabb közlekedési eszköz-
nek bizonyult. De költségkíméleti szempontból
sem hasonlítható össze a kerékpár a kocsival
s különösen a vidéken gyakorolható a folyton
kéznél levő kerékpár üdvös hatást a veszélyes
jelegű megbetegedéseknél a gyors segélynyújtás
esetében.

Salamon példabeszédei. A
nemrég meghalt berlini udvari lelkész Frommel

beszélte, hogy egyszer, amikor még Barmenban működött, Szent Nikodémról predikált, a ki éjjel Jezushoz jött és azt mondta egyebek közt, hogy ez esetben nem helyes, amit a szent írás egy más helyen mond: »Az éjjel senkinek a barátja, mert gyenge fátóval borítja a gyáva és még zsenge tanítványokat.« Aznap este egy presbyter jelentkezett nála s megkérdezte, hogy hol áll az a szentírásban, hogy az éjjel senkinek a barátja? — A Salamon példabeszédeben — mondja Frommel. Oh kerem, ití van egy biblia, nem volna kegyes nekem azt a helyet felírtai? Frommel nem talált semmit No, akkor a Sirachban van. Ott sem volt semmi. De valahol csak kell lennie — mondja kétségbeesetten a későbbi udvari lelkész. Majd megmondom én — feleli nyugodtan a látogató — ez Saune munkájában vagy »Seta Syrakuzába!« — Jó teczke volt — mondja Frommel — de meg vagyok róla győződve, hogy Berlinben nyugodtan mondhatni, hogy az Salamon példabeszédei közt van és senki sem csinálna rekriminációt.

A l e g n a g y o b b t e m p l o m.
A földön található templomok legnagyobbikát Visnu istennek emelték, Seringaptem indiai városban. Óriási négyszögletes épület, melynek oldalai másfél km. hosszúak s benn 6 kisebb négyszög van. A falak 6 és kétharmad m. magasak, másfél méter vastagok s a nagy csarnokot, hol a zarándokok összegyűlnek, 1000 oszlop tartja. Igen nagy a buddhista templom is Rangoonban, egy domb két terraszán, hossza 275 m. szélessége 206. A keresztény templomok között legnagyobb a mormonoké a Sostó városban, 40 évig építették s 5 millió dollarba került. Belsejében tömérdek drágaság van, fűtik s villammal világítják. 5000 ember egyszerre kényelmesen elfér benne.

KÖZGAZDASÁG
Budapesti gabonátözsde

okt. 25

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

Búza	kilós	Ar 100 klg.	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—,00—,00	80 00,0—00,00
» »	77	—,00—,00	81 00,0—00,00
» »	78	—,00—,00	82 —,00—,00
Tiszavidéki ó	79	—,00—,00	12,9—12,10
» »	76	12,40—12,60	80 —,00—,00
» »	77	12,55—12,60	81 00,00—00,00
Festvidéki ó	78	12,65—12,75	82 00,00—00,00
» »	79	12,30—12,90	—,00—12,90
» »	79	11,35—12,45	80 —,00—,00
Fehérmegyei ó	76	12,50—12,55	81 —,00—,00
» »	78	12,60—12,70	82 00,00—00,00
» »	79	12,70—12,85	—,00—,00
Bácskai ó	76	11,45—12,55	80 13,00—13,15
» »	77	12,60—12,65	81 00,00—00,00
» »	78	12,70—12,80	82 00,00—00,00
Észak magy	79	—,00—,00	80 —,00—,00
» »	78	—,00—,00	81 —,00—,00
» »	79	—,00—,00	81 —,00—,00

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű	70—72	8,35 8,40
» másodrendű	—	8,30 8,35
Arpa takarmánynak	60—62	6,15 6,40
» égetni való	62—64	6,60 7,30
» serfőzdei	64—66	8 —,00
Zab	39—41	6,30 6,50
Tengeri búzási	—	4,95 5,50
» más nemű	—	4,35 5,35
Repce búzási	—	12,20 13,00

Sertés vásár.

okt. 25.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronkint 320 kilogramm feletti sulyban 26—55 krajczárig, közép (páronkint 250—60 kilogramm sulyban) 53—54 krajczár. Könnyű (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 52—53 krajc ár.

Sertéslétszám: 1897. évi okt. 23-ik napján volt készlet 27.696 darab, 1897 okt. hónap 24-ik felhajtattott — drb, 1897 okt. hónap 24-ik napján elszállított 221 darab 1897 okt. hónap 25-ik napjára marat készletben 27.475 drb. A hizott sertés üzlet irányzata élénk.

CSARNOK.

A nőkről.

Irtá: **Karr Alfonz.**

Franciaiból fordította: **Iff. Thót Laszló.**

— Tudják-e hölgyeim, mondá egy ujkori szónok, hogy Krisztus feltámadása után miért jelent meg először nőknek? Mert ismervén beszédességüket, nem tehetett jobbat, mint hogy rájuk bízta titkát, melyet köztudomásra akart juttatni.

Főlöszleges több példával bizonyítani, hogy az emberek minden korban sok rosszat mondtak a nőkről, az irók ugy, mint a többiek; s mindamellett a gyenge és félénk nem uszlust épen nem csökkent a világ kezdete óta.

Valahányszor hallom, hogy a férfiak rágalmazzák a nőket, mindig azt gondolom, — hogy egy előszobában vagyok, inasok között akik uraikról szeretnek rosszat mondani, — azonban semmitől sem félnek annyira, mint, hogy elüzetnek és elvesztik helyüket; ezért tehát én rendesen — mint szokásban van — szintén megadom magmat és a győztes lobogó alá szegődöm.

Általában csak igen későn veszük észre a nők hibáit, mint a róka is csak későn látja, hogy a szőlő savanyu. A férfiak csak akkor kelnek ki az iga ellen, mikor már visszakaptak szabadságukat.

Mi sokkal korábban kezdünk meghalni, mintsem hinni akarjuk. Már halni kezdünk az első kihulló foggal, az első ősz hajjal. Szerencsére a halálozás nem tart sokáig. Nemeleyek fokozatosan halnak meg s külsőleg kezdik. Az élet, miutan külső védőszerei e pusztulnak, eleinte a bástyák mögé, azután a várba azaz a szívbe vonul vissza. Masoknál eltenben a szív hal meg először s ezek elő bőr alatt egy halottat czipelnek. Nagy tudomány kell ahhoz, hogy az életet megismerjük.

II.

(Néhány szó a csipkékről, az ifju lányokról és az ájtatosságról.)

Bizonyos Piseux nevű asszonyosság XIV. Lajos uralkodása alatt annyira sz rette a csipkéket, hogy miután mind-nre felhasználta, amire okos vagy bolond észszel fölhasználni lehetett, végre összevárolta a legszebbeket s vekonyra összevagdálva és jól megeczukrozva megette!!

Ha egy nő oly fényvel jelenik meg valamely salonban, hogy szép, gazdag és izlésteljes öltözékével elhomajosítja a többi nőt, azt hiszi, hogy semmi se hiányzik boldogságából s még szebbe teszi arcát a rendkívüli diadal. Azonba ezen körülményt illetőlog vala mire figyelmeztetnem kell a nőket: ugyanis elég, ha egy nőnek uj ruhája és uj kalapja van, hogy a többi nő nemcsak elhiggyen, hanem terjeszszsen is minden rágamat, melyet ellene bárki is felhoz azon a napon.

A szépségnek oly hatalmas van, hogy hallottam olyformán nyilatkozni egy szelleműs férfit, akinek szemére vetették, hogy nagyon uralkodik felette egy szép, de gyöngye tehetségű nő: »Csak nézem, mikor beszél, de nem halgatom őt«

Nehány év óta a fiatal leányok szokásában igen szerencsés változást vettem észre. Hajdan a fiatal leányok könnyű és igen lebegő fehér öltönyökben mentek a bálba, ami rendkívül illet ártatlanságukhoz és szüzieségükhöz. Hajaikban csupán virágot viseltek és

ékszert nem lehetett látni rajtuk. Ma már gazdag és drága szövetet viselnek, melyeknek nevét sem tudom. A hajdani fehér ruhák nem arra mntattak, hogy a leány gazdag, hanem, hogy tiszta csinos, fiatal szemérmes és ártatlan. De a mai pompás és változatos és e két ok miatt értelmes toillettek más gondolatokat is ébresztenek azon szép és költői eszméken kívül, amelyek egy fiatal leány látásakor támadnak. Önkéntelenül is számolni kezdjük, mennyibe kerültek a télen csináltatott uj ruhák, és belkünkben azon kérdés merül föl, vajjon elég gazdagok vagyunk-e olyan leányt, akinek szépsége ily sokba kerül? Sok leány e tiszteletre méltó címet („leány“) sókkal tovább megtartja, mintsem akarna. még csakis e piperekedés miatt, melyek ahelyett, hogy növelnék bályukat, csak gyöngíti azok hatalmat a házassalándó ifjak legnagyobb része felett.

Folyt köv.

Debreczeni városi színház.

Ujdonság! Szerdan, 1897. évi október hó 27-én

Folyó szám 25. Bérlet 20.

másodszor

Arthur kalandjai.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Duru és Chivot. Fordította: Zempléni Gy.

Személyek:

Pontbrisé	Tanay
Benoit, az inasa	Vidor
Bursikoff gróf	Fenyéri
Madonlard, volt timár	Szathmári
Cecile, leánya	Szabó Irma
Hermosa báróné	Komjáthyne T.
Jeanette, szobaleánya	Kiss Irén
Aristide, fodrász	Makray D.

Rendes helyárak.

Kezdeté 7, vége fél 10 órakor.

Nyilt-tér.

Egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer a

Ferencz József

keserűviz,

a keserűvizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyítványai szerint a világhírnek örvendő

FERENCZ JÓZSEF keserűviz

a keserűvizek tulajdonképeni képviselőjének tekintendő, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatásu.

A millenniumi nagy éremmel egyedül tüntettetett ki.

Kératik csak **Ferencz József-keserűviz** nem pedig budai vagy egyéb elnevezést használni **Kapható mindenütt.** (Az igazgatóság Budapestben.)

Francia és német órákat óhajtana adni egy helybeli tanítónő. Értekezhe a kiadóhivatalban.

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer.

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m. **köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakran idütlebb eseteknél is már egyszeri bedörzölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással **1 korona, — erősebb üveg 2 korona 40 fillér**

Főraktárak Budapestén: **Török József** úr gyógyszerárában Király-utca 12. és **dr. Egger A.** úr gyógyszerárában Váci körút 17. sz. — Ugyiszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula

gyógyszerész.

S. A. UJHELY, 129 szám.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Ugyiszintén: **Róthsznek V. Emil, Tóth Béla** árak gyógyszerárakban.

12138.
1897.

Hajdúvármegye alispánjától.

Versenytagyalási hirdetés.

Hajdúvármegye utadó alapja terhére törvényhatósági uthálózatának, az 1898-évtől 1903 év végéig terjedő, tehát egy-más után következő 6 évre fedanyag szükségletének (mely évenként mintegy 3300 m³t tesz ki) szállítását biztosítani óhajtván, e célból az 1897-ik év november hó 18-ik napjának d. e. 10 órájára hivatalos helyiségemben (Debreczenben a vármegye székházában) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajtókat felhívom, hogy a fenti szállítás végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (a kellőleg kitöltött elosztási kimutatással együtt) kitűzött nap d. e. 10 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek, vagy távirattal adott, végre a részletes feltételeknek meg nem felelő ajánlatok figyelembe nem fognak vetetni.

Az ajánlathoz a részletes feltételekben előírt az ajánlati végösszeg 5%-ának megfelelő bántpénznek a vármegye pénztárába letételét igazoló vételismervénynek kell csatolva lenni.

A szóban forgó szállításra vonatkozó műszaki művelet és mellékletei a vármegyei kir. államépítészeti hivatal helyiségében (Debreczen Kossuth-utca 2572. sz. a.) naponként d. e. 9—12 óra között megtekinthetők.

Debreczen, 1897. okt. hó 14-én.

Rásó Gyula

kir. tanácsos alispán.

Nyomatok.

Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.

9413/1897.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező, 837 holdat 1343 ölet tevő »Guti Telek« című tagbirtok az 1898 év október 1-től 1904 október 1-ig terjedő hat évre az 1897 év november hó 24-ik napján d. e. 10 órakor a városháza kis termében második ízben megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatni fog.

Az árverési feltételek a városi számvevői hivatalnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverelni óhajtók a kikiáltási összeg 10%-át készpénzben bántpénzül az árverelő bizottsághoz letenni kötelesek.

Debreczen, 1897. október 21.

Vározi tanács.

EISLER IZIDOR

a főposta mellett

tudatja a n. é. közönséggel, hogy

női divatáru cikkekkel

rendkívül dusan el van halmozva

és minden áru

mesés olcsó árban

kapható.

Nőiruha varrótermemet

különös figyelembe ajánlom.

1,000.000 koronát (Egy millió)

tesz ki a legnagyobb nyeremény szerencsés esetben.

Külön nyeremények koronákban:

600.000, 400.000, 200.000,

2 nyeremény a 100.000,

Nyeremények a 90.000, 80.000, 70.000,

2 nyeremény a 60.000 és 40.000,

5 nyeremény a 30.000, 25.000, 7 nyeremény a 20.000,

3 nyeremény a 15.000, 31 nyeremény a 10.000 stb, stb., melyet az

első magyar kir. szab.

OSZTÁLY-SORSJÁTÉKNÁL

a résztvevők okvetlenül megnyernek.

Az alulírott

főelárusító cég

meg van bízva az ezen

MAGYAR KIR. OSZTÁLY-SORSJÁTÉKHOZ

szóló eredeti sorsjegyek elárúsításával és ezeket a bel- és külföld minden irányában a hivatalosan megállapított árak mellett küldi szét.

Egész eredeti sorsjegy frt 6. —

Fél " " " 3. —

Negyed " " " 1.50

Az ő szeg előleges beküldése (legjobb postautalványval) vagy utánvétellel. Mindjárt a huzas után beküldjük t. ügyfeleinknek a hivatalos huzási lajstromot. A nyeremények állami ellenőrzés mellett pontosan kifizettetnek. Miután a huzas már

folyó évi november hó 11-én és 12-én

tartatik meg, kérjük rendeléseiket mielőbb eszközölni a

hiteles főelárusítóknál

SZÁNTÓ és TÁRSA

Budapest, Deák Ferencz-utca 19.